

První

Epištola

Timoteovi

Nástin výkladu

Hamilton Smith

Titul anglického originálního vydání:

„The First Epistle to Timothy“

An Expository Outline

by Hamilton Smith

Text uveřejněn na internetu pod:

http://www.biblecentre.org/commentaries/hs_58_2_timothy_3to4.htm

Do češtiny přeloženo i za pomoci německého překladu:

„Der erste Brief an Timotheus“ uveřejněného na internetu pod:

<http://www.bibelkommentare.de/pdf/341.pdf>

ve verzi z 07.01.2010

ŠÍŘENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Nabočany 19, 538 62 Hrochův Týnec, ČR

www.sirenipismasvateho.cz

2011

Obsah

Úvod	5
Příkázání a jeho konec (cíl)	7
Kapitola 1.....	7
Pozdravy (1. a 2.)	7
Konečný cíl příkázání (3. až 5.)	7
Varování vzhledem k nedbání příkazu (6. a 7.)	9
Správné použití zákona a nadřazenost milosti (8. až 17.)	10
Zvláštní příkaz pro Timotea	11
Pořádek Božího domu (2. a 3. kapitola)	12
2. kapitola	12
Boží dům, dům modlitby pro všechny národy (1. až 4.)	12
Boží dům, svědectví o Boží milosti (5. až 7.)	14
Správné chování mužů a žen, kteří tvoří tento dům (8. až 15.) ...	17
3. kapitola	19
Dohled v Boží Církvi (1. až 13.)	19
Tajemství pobožnosti (14. až 16.)	23
Varování před náboženským tělem a vyučování v pobožnosti	25
4. kapitola	25
Varování před náboženským tělem nebo odpadnutím (1. až 5.) ..	26
Pobožnost nebo důvěra v živého Boha (6. až 10.)	27
Osobní zásady pro služebníka Pána (11. až 16.)	29
Varování před světským smýšlením a vyučování k pobožnosti	30
Kapitola 5.....	30
Smýšlení, s jakým je třeba jednat s chybnými věcmi (1. a 2.)	31

Naučení, jak vycházet vstříc potřebám Božího lidu a varování před požitkářstvím v pomíjivých věcech (3. až 16.).....	31
Potřeby starších (17. až 21.)	34
Pečlivost a opatrnost při vyjadřování obecenství (22. verš)	35
Naučení ohledně tělesných potřeb (23. verš)	35
Varování před usuzováním podle vnějšího zdání (24. a 25.)	36
Varování před pýchou těla a vyučování k pobožnosti	37
6. kapitola	37
Věřící otroci (1. a 2.)	37
Nevědomí učitelé odhalení pravdou (3. až 8.)	38
Pobloudilci, kteří byli zlákáni bohatstvím tohoto světa (9. a 10.)	40
Člověk Boží (11. a 12.)	41
Dokonalý příklad (13. až 16.)	42
Bohatí v tomto světě (17. až 19.)	43
Údajní učenci (20. a 21.)	43

Úvod

Pozorná četba Svatého Písma jasně ukazuje, že mnoho Dopisů apoštola Pavla má především napravující charakter. Byly napsány, aby čelily vážnému nepořádku nebo bludným učením, které znepokojovaly shromáždění v prvních dobách. Jsou ale také Dopisy, například Efezským a 1. Epištola Timoteovi, které mají hlavně poučující charakter, když představují Církev v jejím božském pořádku podle Božích úmyslů.

Každý z těchto Dopisů popisuje nějaký zvláštní pohled na Církev. V Epištole Efezským je Církev viděna jako skládající se z věřících, kteří, spojení Duchem Svatým, tvoří duchovní tělo, jehož hlavou je Kristus v nebi. Ukazuje tedy Církev podle Božích rad v jejím nebeském vztahu.

V 1. Epištole Timoteovi je Církev viděna jako skládající se z věřících, kteří *„jsou spolu vzděláváni v příbytek Boží v Duchu“* (Ef. 2,22). Ve spojení s touto velkou pravdou má poučení tohoto Dopisu před očima dvojí cíl. Na jedné straně apoštol vede věřící k životu v praktické pobožnosti, jak to odpovídá Božímu domu, *„abys věděl, kterak máš v domě Božím obcovati, který jest církev Boha živého“* (3,15). Na druhé nás poučuje, že velký účel Božího domu je svědčit ve světě o tom, že Bůh je Bůh – Spasitel, *„který chce, aby všichni lidé spaseni byli“* (2,4).

Je to Boží přání, aby skrze Církev existovalo v tomto světě společné svědectví o Něm samém a o vší Jeho svatosti a milosti jako Spasitele Boha. Abychom mohli být tímto svědectvím, musíme znát pořádek v Božím domě a chování, které k tomuto domu náleží.

Tento Dopis nám tedy ukazuje účel a pořádek Božího domu **podle Božích myšlenek**. Ukazuje nám, že božský pořádek má nejenom ovládat Církev, ale má mít také účinek na každou podrobnost v životě těch, kteří tvoří Boží dům, ať jsou to muži nebo ženy, staří nebo mladí, svobodní nebo v manželství, služebníci nebo páni, bo-

hatí nebo chudí.

Ve zkaženém stavu křesťanství je pravda Epištoly velkou mírou neznámá nebo jí není dbáno, a to buď pro „individualismus“ nebo „sektářství“. Mnohé vážně smýšlející duše, které málo vidí za okruh svého osobního spasení, jsou lhostejné ke skutečnosti, že spasení věřící tvoří Boží dům se všemi jeho výsadami a odpovědností. Jiní, kteří cítí nezbytnost křesťanského obcenství, ale nepoznávají to, co Bůh utvořil, si zřídili náboženské systémy podle svých vlastních představ.

Následkem toho ta velká pravda, že Bůh vytvořil Svůj dům z věřících, kteří jsou společně vzděláváni v obydlí Boží v Duchu, je různým způsobem ponechávána bez povšimnutí. Tato pravda nás povede k tomu, že se nebudeme považovat jen za zachráněné jednotlivce, ani se nebudeme snažit shromažďovat křesťany do systémů, které byly vynalezeny lidmi, nýbrž budeme se snažit poznávat, že naše postavení v Božím domě je už připraveno. Ve světle této pravdy pak budeme odmítat vše, co je v zásadě i v praxi popřením tohoto domu.

Jestliže máme přání jít cestou v prosté poslušnosti vůči Božímu slovu, budeme si umět cenit milosrdenství, které nám v tomto Dopisu uchovalo Boží myšlenky o Jeho Církvi, zde viděné jako Boží dům. Jen tehdy budeme moci správně odpovídat Božím myšlenkám, když budeme před sebou mít Jeho měřítko; a jen tou mírou, jak budeme založeni v pravdě, můžeme poznávat a odmítat blud.

Protože nám je v tomto Dopisu představeno chování v souhlasu s Božím domem, nalézáme zde více praxi než učení.

V 1. kapitole je evangelium Boží milosti představeno jako velké svědectví, které má plynout ke světu z Božího domu.

Ve 2. a ve 3. kapitole jsme poučováni o praktickém pořádku, který se sluší Božímu domu. Všichni, kteří tvoří tento dům, muži i ženy, mají žít v souhlasu s tímto Božím místem přebývání. Nic nemá vést k tomu, aby svědectví, vycházející z tohoto domu, byla činěna újma.

Ve 4. až 6. kapitole jsme varováni před rozličnými formami, v nichž

se zjevuje tělo; jsme vyučováni v Boží bázni a pobožnosti, která je velkou ochranou před každou zlou zásadou, stojící v protikladu k pořádku Božího domu.

Přikázání a jeho konec (cíl)

Kapitola 1

Epištola začíná důrazem na učení o milosti (3. verš) a na správném duchovním stavu (5. verš), aby Boží lid mohl být svědkem Bohu jako Spasiteli.

Pozdravy

(1. a 2. verš)

Verš 1: Protože apoštol zde má před sebou Boží dům jako svědectví pro Spasitele Boha, představuje se jako „*apoštol Ježíše Krista, podle příkazu Boha, našeho Spasitele, a Krista Ježíše, naší naděje*“. Představuje tak Boha jako Spasitele pro svět a Krista jako jedinou naději pro duši. Bez Krista pro nás není žádná naděje (Ef. 2,12; Řím. 15,12).

Verš 2: Když se apoštol obrací k Timoteovi, svému pravému dítěti ve víře, přeje mu milost, milosrdenství a pokoj; protože jej ale zná jako věřícího, říká zde: „*od Boha, Otce našeho, a od Krista Ježíše, Pána našeho*“.

Konečný cíl přikázání

(3. až 5. verš)

V návaznosti na pozdravy apoštol ihned ukazuje zvláštní úmysl, proč Timoteovi píše. V první řadě trvá na předkládání učení o milosti; za druhé napomíná ke správnému duchovnímu stavu, aby byl věrným svědectvím milosti.

Verš 3: Pokud se týká učení, mohli bychom si myslet, že když apoštol v Efezu pracoval dva roky a tři měsíce a svatým oznámil celou Boží radu, že tam bude sotva nebezpečí, že by bylo v jejich středu hlásá-

no falešné učení. Tak tomu však nebylo, neboť apoštol věděl, že tam jsou „někteří“, kteří byli hotovi učit „jiná učení“ i mezi těmi, kteří měli největší světlo. Přirozená pýcha srdce si může myslet, že mnoho světla je bezpečnou ochranou proti bludu. Je pro nás dobré, když se na příkladu shromáždění v Efezu naučíme, že skutečnost, že některá společnost byla zbohacena pravdou a těšila se nejvyšší službě, není ochranou proti falešnému učení. Timoteus měl nyní některým přikázat, aby neučili jiné učení, než to velké učení o Boží milosti.

Verš 4: Když opustíme pravdu, vede nás to k tomu, abychom se zabývali bajkami a nekonečnými rodopisy, které se obracejí k rozumu, ale myšlenky naplňují jen otázkami a nevedou ke vzdělání podle Boha, které je ve víře. „Nekonečné rodopisy“ jsou přirozenému myšlení a náboženskému tělu příjemné, protože vylučují Boha a vyvyšují člověka. „Nekončící rodopisy“ vzbuzují dojem, že všechna pozhánání jsou jen vývojovým procesem předávaným z jedné generace na druhou. Z tohoto důvodu klade nábožný Žid velký důraz na svůj rodopis. I člověk tohoto světa se svou vědou, chybně tak nazývanou, se tímto způsobem pokouší domněnkami a teoriemi vyloučit víru ve Stvořitele, když všechno ve stvoření vidí jako pozvolný a dědičný vývoj od jedné věci ke druhé. Lidské spekulace, které se obracejí k rozumu, vedou jen k „otázkám“, které duši vrhají do tmy a pochyb. Jen božská pravda, která se obrací ke svědomí a k víře, dává bezpečí a vzdělání podle Boha.

Verš 5: Když apoštol varoval před falešnými učiteli, mluví dále o cíli přikázání. Cíl, který má na mysli, je dobrý duchovní stav, ve kterém jediné jsme schopni držet pravdu a uniknout bludu. Jsme ochráněni jen tou mírou, jak pevně držíme pravdu ve spojení s „*láskou z čistého srdce, dobrým svědomím a vírou bez pokrytectví*“. Zdravé učení může být zachováváno jen při dobrém mravním stavu.

Bez dobrého mravního stavu duše mohou být skrze lidského ducha předkládány a diskutovány čistě teoretické otázky, které nechávají svědomí a náklonnosti nedotčené a nepřivádějí proto duši také do Boží přítomnosti. V protikladu k lidským spekulacím a teoriím může být Boží pravda přijímána jen vírou. Když pravda působí na srdce

a na svědomí, vede k upevnění mravních vztahů duše k Bohu. Takto pravda vzdělává tím, že vede k lásce z čistého srdce, k dobrému svědomí a k víře bez pokrytectví. Napomínat k těmto praktickým výsledkům bylo velkým cílem (koncem) příkazu věřícím v Efezu. Nebyli vyzýváni k velkým službám nebo velkým obětem. Nešlo o to, činit velké věci před lidmi, nýbrž být ve správném stavu před Bohem. Láska v srdci, dobré svědomí a víra bez pokrytectví jsou znaky, které může vidět jen Bůh; ačkoli jiní mohou pozorovat výsledky, které přinášejí v praktickém životě.

V úvodních verších nás tedy apoštol staví pod odpovědnost nepřinášet žádné jiné učení než učení milosti. Kromě toho je ukázána nutnost dobrého duchovního stavu, abychom mohli držet pravdu a zůstávali ochráněni před bludem.

Varování vzhledem k nedbání příkazu (verše 6 a 7)

Verše 6 a 7: Když nám apoštol důrazně poukázal na význam dobrého duchovního stavu, varuje nás nyní, dříve než bude pokračovat v naučení, před vážnými důsledky, které má nedbání těchto mravních vlastností.

V křesťanském okruhu byli někteří, kteří neměli tyto důležité duchovní vlastnosti křesťanství. Protože jim toto chybělo, odvrátili se od pravdy k marnému mluvení. Poněvadž křesťanství má základy v Boží milosti, přivádí duši, srdce a svědomí do Boží přítomnosti. Jestliže se tato milost přehlíží, náboženské tělo se obrací k prázdným slovům a vedoucí muži se stávají „učiteli zákona“. Takoví nemají ani představu o dosahu svého falešného učení, ani porozumění o správném použití zákona, který tak neúnavně a tvrdošjně zastávají.

Jakým vážným odsouzením převážné většiny učení, které je šířeno z kazatelen křesťanstva, je apoštolovo varování. Když opustilo pravou milost křesťanství a její působení, obrátilo se křesťanské vyznání k marnému mluvení a k učení zákona s tím výsledkem, že čisté evangelium Boží milosti je zvěstováno už jen zřídka.

Správné použití zákona a nadřazenost milosti (verše 8. až 17.)

Verš 8: Apoštol odsuzuje stejným způsobem ty, kteří se obrací k bajkám lidské představivosti, i takové, kteří chtějí být učiteli zákona. Přes to vše existuje velký rozdíl mezi lidskými představami a smyšlenkami a od Boha daným zákonem. Proto, zatím co apoštol odsuzuje učitele zákona, se vší péčí dbá o zdůraznění svatosti zákona. Bajky jsou úplně špatné; ale zákon, když je správně používán, je dobrý.

Verše 9 až 11: Apoštol pokračuje tím, že vysvětluje správné použití zákona. Zdůrazňuje, že zákon není určen pro spravedlivého. Není to ani prostředek k požehnání pro hříšníka, ani není pravidlem pro život věřícího. Jeho zákonné použití má usvědčit hříšníky z jejich hříchů tím, že vydává svědectví o Božím svatém soudu nad každým druhem hříchu.

Kromě toho hříchy vyjmenované apoštolem, jako i všechny ostatní hříchy, jsou nejen zákonem odsouzeny, nýbrž stojí dokonce i proti zdravému učení evangelia Boží slávy. V tomto ohledu je zákon zcela v souhlasu s evangeliem. Oba svědčí o Boží slávě a oba jsou proto vůči hříchu neústupní.

Přesto evangelium Boží slávy, skrze které je každému člověku zvěstováno požehnání, mnohonásobně přesahuje všechno dobré, co zákon mohl přinést. Neboť evangelium svěřené apoštolovi může zachránit i toho největšího hříšníka.

Verš 12: To vede apoštola k tomu, aby zvěstoval milost evangelia, jak se prokázala v jeho vlastní minulosti. Neomezená, svrchovaná milost apoštola nejen zachránila, nýbrž ho potom i považovala za věrného a povolala jej do služby pravdy.

Verš 13: Aby ukázal nesrovnatelnou velikost milosti, apoštol poukazuje na svůj vlastní charakter jako neobráceného člověka. V oněch dnech byl rouhačem a pronásledovatelem a násilníkem. Negen, že se spojil s židovskými nejvyššími kněžími, aby se v Jeruzalémě protivil Duchu Svatému, ale stal se dokonce jejich aktivním nástrojem

k nesení tohoto odporu do měst v jiných zemích. Rouhal se jménu Krista, pronásledoval Kristovy svaté, a protože byl horlitem pro zákon, byl ve svém postoji vůči milosti drze arogantní.

Takový byl ten muž, v němž se Bohu zalíbilo ukázat Své milosrdenství (13. verš), Svoji milost (14. verš) a Svou trpělivost (16. verš). Jako jednotlivec byl předmětem Božího milosrdenství, protože i když byl velmi intenzívně proti Kristu, jednal v nevědomosti a nevěře. Byl tak nevědomý ohledně pravdy a Krista, že si upřímně myslel, že prokazuje Bohu službu, když se snaží vyhubit Kristovo jméno. Nepatřil k těm, kteří se seznámili s pravdou evangelia a vědomě se jí protiví a zavrhuji ji.

Verš 14: Tak se mu skrze Boží milosrdenství zjevila „*milost našeho Pána*“, nad míru se rozhojňující nade všechny jeho hříchy. Objevení hříchu jeho srdce a milosti srdce Kristova vůči takovému hříšníkovu bylo doprovázeno „*vírou a láskou*“, které měly svůj předmět v Kristu.

Verše 15 a 16: Když apoštol sám došel požehnání, stal se zvěstovatelem Boží milosti vůči hříšnému světu a příkladem pro ty, kteří po něm uvěří v Krista k věčnému životu.

Verš 17: Líčení této rozhojňující se milosti vede apoštola k tomu, aby propukl v chválu „*krále věků, nepomíjitelného, neviditelného, jediného Boha*“. Tomuto Bohu chtěl prokazovat „*čest i slávu na věky věků*“. Jako horlitem pro zákon byl Pavel prostě člověkem přítomného věku, který se snažil udržet věk zákona. Bůh je „*král věků*“, který jedná ve svrchované milosti ke Své vlastní chvále přes věky věků.

Zvláštní příkaz pro Timotea

Když apoštol ukázal správné užití zákona a nade vše se rozhojňující charakter milosti, znovu navazuje na to, co řekl v 5. verši.

Verše 18 až 20: Příkaz, o kterém mluvil už ve verších 3 a 5, svěruje nyní svému dítěti Timoteovi. Ten měl jednat s celou apoštolem mu předanou autoritou podle předcházejících proroctví o službě, která byla pro něho vyznačena. Vykonávat tuto službu bude znamenat

boj. Aby v něm byl úspěšný, je zapotřebí, aby pevně držel víru. Víra v tomto oddílu je, jak kdosi řekl, „učení křesťanství... to, co Bůh zjevil a my jsme to s jistotou přijali, že to je pravda“ (JND).

Nadto musí být pravda držena s dobrým svědomím, takže duše zůstává v obecnství s Bohem. Jak často mají bludná učení, jimž věřící propadli, své skryté kořeny v některých neodsouzených hříších, jež u sebe trpí. Ty znečišťují svědomí, olupují duši o obecnství s Bohem a přenechávají ji jako kořist vlivu Satana.

V apoštolových dnech skutečně někteří od sebe odvrhli dobré svědomí, upadli tak do bludů a vzhledem k víře ztroskotali. Dva muži jsou jmenováni, Hymeneus a Alexander, kteří poslouchali Satana a činili rouhavé výroky. Apoštolskou mocí byli vydáni Satanu. V Božím domě působí ochrana Ducha Svatého. Mimo Církve je svět pod mocí Satana. Nyní bylo dovoleno, aby se tito muži octli pod mocí Satana, aby skrze utrpení a soužení duše poznali pravý charakter těla a pokorně se zlomeným duchem se obrátili k Bohu.

Pořádek Božího domu (2. a 3. kapitola)

V této části Epištoly apoštol předkládá charakter Božího domu (2,1–4), svědectví o Boží milosti, která vychází z tohoto domu (2,5–7), přiměřené chování mužů a žen, kteří tvoří tento dům (2,8–15), nutné předpoklady pro ty, kdo chtějí v tomto domě vykonávat službu (3,1–13) a na závěr tajemství pobožnosti (3,14–16).

2. kapitola

Boží dům, dům modlitby pro všechny národy (1. až 4. verš)

(Srv. s Izaiášem 56,7; Markem 11,17.)

Verš 1: Boží dům je charakterizován tím, že je místem modlitby. Žá-

dosti, které k Bohu vystupují z Jeho domu, se dějí jako „*snažné*“ nebo naléhavé prosby kvůli speciálním potřebám vznikajícím ve zvláštních okolnostech; jako modlitby, coby vyjádření obecnějších přání, které jsou na místě vždycky; jako „*přímluvné prosby*“, což v sobě zahrnuje, že věřící jsou v takové blízkosti k Bohu, že se mohou přimlouvat za druhé; a nakonec „*díkůčinění*“, které mluví o srdci, jež si je vědomo Boží dobrotivosti, která odpovídá na modlitby Božího lidu.

V Epištole Efezským, která předkládá pravdu o Církvi v jejím nebeském povolání, jsme napomínáni, abychom se modlili se vši ustavičností „*za všechny svaté*“ (Ef. 6,18).

Zde, kde je Církev viděna jako nádoba pro svědectví o Boží milosti, se máme modlit „*za všechny lidi*“.

Verš 2: Zvlášť jsme vyzýváni, abychom se modlili za krále a za všechny, kteří jsou v moci postavení – kteří mají postavení, v němž mohou ovlivňovat svět k dobrému nebo špatnému. Nejedná se prostě jen o „krále“ nebo „našeho krále“, za kterého se máme modlit, nýbrž „*za krále*“ (mn. č. – pozn. př.). To předpokládá, že si jsme vědomi jako část Božího domu svého spojení s lidem Páně na celém světě, a pravého postavení Církve ve svatém oddělení od světa bez podílení se na politice a vládě. Jsouc sice ve světě, ale ne ze světa, má Církev vysokou výsadu vyslovovat modlitby, přímluvné prosby a díkůčinění za takové, kteří se nemodlí ani sami za sebe.

Apoštol uvádí dva důvody, proč se máme modlit za všechny lidi. Nejprve jsme vzhledem k lidu Pána na celé zemi napomínáni, abychom prosili za krále a za všechny, kteří jsou v moci postavení. Máme prosit za to, aby svrchovaná Boží dobrotivost vedla vládce tohoto světa tak, aby Jeho lid „*mohl vést klidný a tichý život ve vši pobožnosti důstojné vážnosti*“. Je zjevně Božím úmyslem, aby Jeho lid při procházení tímto nepřátelsky smýšlejícím světem vedl klidný život, aniž by se uplatňoval tak, jako kdyby věřící byli občany tohoto světa; v „*tichosti*“, která se zdržuje účasti na světských sporech; v „*pobožnosti*“, která do všech okolností života uvádí Boha; a v praktické „*vážnosti*“ před lidmi. Dlouhá léta předtím poslal prorok Jeremiáš Božímu lidu do babylonského zajetí dopis a vyzýval je, aby skr-

ze modlitbu k Bohu hledali pokoj města, ve kterém byli drženi zajati, „*neboť,*“ řekl prorok, „*v jejich pokoji budete mít pokoj*“ (Jeremiáš 29,7). Ve stejném smýšlení máme i my hledat pokoj tohoto světa, aby Boží lid měl pokoj.

Verše 3 a 4: Pak je jmenován druhý důvod pro modlitby Božího lidu za všechny lidi. Modlit se za všechny lidi „*je dobré a vzácné před spasitelem naším Bohem, který chce, aby všichni lidé spaseni byli*“. Nemáme se tedy modlit jen vzhledem k blahu všech svatých, nýbrž také vzhledem ke spasení a požehnání všech lidí.

Svět může občas Boží lid pronásledovat a snažit se na něm odreagovat všechnu nenávist svého srdce proti Bohu. Když nežijeme v sebeodsuzování, pak takové jednání probudí naše tělo k hněvu a odplatě. Zde se učíme, že je „dobré a příjemné před naším Spasitelem – Bohem“ cítit a jednat vůči lidem tak, jak to činí Bůh sám – v lásce a milosti. Proto se máme modlit za „*všechny lidi*“; nejen za takové, kteří reagují dobře a správně, nýbrž i za ty, kteří nás zahrnují svými urážkami (Luk. 6,28). Nemáme se modlit za to, aby pronásledovatele Božího lidu stihl zasloužený soud, nýbrž za to, aby ve svrchované milosti byli spaseni.

Boží dům, svědectví o Boží milosti

(5. až 7. verš)

Boží dům má nejen být místem, odkud vystupují k Bohu modlitby, nýbrž také místem, ze kterého vychází k lidem svědectví. Bůh bude v daný čas s bezbožnými jednat v soudu a jedná dokonce i v nynější době v cestách Své vlády s těmi, kteří se stavějí proti Boží milosti a proti služebníkům Jeho milosti, jako například v soudu nad Herodem nebo ve slepotě, která přišla na Elymase (Sk. 12,23; 13,6–11). Ba ještě více, ve zvlášť vážných případech může Bůh jednat ve Své vládě i s takovými, kteří patří k Božímu domu – k udržení svatosti Svého domu. To je ukázáno v hrozném soudu, který přišel na Ananiáše a Zafiru, a také v cestách Jeho vlády, kdy někteří ve shromáždění v Korintu byli v soudu vzati (Sk. 5,1–10; 1. Kor. 11,30–32). Takové případy jsou však výsledkem bezprostředního Božího zásahu. Boží

dům jako takový má být svědectví pro Boha jako Spasitele – Boha, který si přeje, „*aby všichni lidé spaseni byli a k známosti pravdy přišli*“.

Boží „vůle“ na tomto místě nemá žádný vztah k Božím radám, které se všechny s dokonalou jistotou naplní. Zde je vyjádřena Boží nabídka všem. Bůh se zde představuje jako Spasitel – Bůh, jenž chce, aby všichni byli spaseni. Avšak když člověk chce být spasen, může se to stát jen vírou, která uznává „pravdu“. Boží dům je „sloup a základ“ Této „pravdy“ (3,15). Dokud je Církev na zemi, je svědkem a oporou pravdy. Až bude Církev vzata, upadne člověk ihned do bezbožnosti a odpadnutí a bude vydán působení bludu.

Verš 5: Nyní jsou nám představeny dvě velké pravdy, na jejichž základě může Bůh s člověkem jednat ve svrchované milosti. Předně: Je jeden Bůh; za druhé: Je jeden Prostředník.

To, že je jen jeden Bůh, bylo už dokonale zjeveno dříve, než přišel Kristus. Boží jednota je velká, základní pravda Starého zákona. Bylo to velké svědectví Izraeli, když čteme: „*Slyš, Izraeli, Hospodin Bůh náš, Hospodin jeden jest.*“ (5. M. 6,4). A toto bylo také to velké svědectví, které mělo od Izraele vycházet ke všem národům. Čteme: „*Všichni národové nechat se spolu shromáždí..., ať slyší a řeknou: Pravda jest. Vy svědkové moji jste, praví Hospodin, a služebníci můj, kteréhož jsem vyvolil, tak že můžete věděti, a mně věriti, i rozuměti, že já jsem, a že přede mnou nebyl zformován Bůh silný, aniž po mně bude. Já, já jsem Hospodin, a žádného není kromě mne spasitele.*“ (Izaiáš 43,9–11)

Křesťanství, ve kterém je dokonale udržována velká pravda o jednom Bohu, nadto ukazuje onu stejně důležitou pravdu, že tu je jeden Prostředník mezi Bohem a lidmi. Tato druhá pravda je charakteristickou pravdou křesťanství.

Jsou nám představeny tři velké pravdy, charakterizující tohoto Prostředníka. Předně: Je jeden. Když Bůh je jeden, pak je stejně tak důležité pevně držet, že je jeden Prostředník. Je tu jeden Prostředník a žádný jiný. Papežství a jiné zkažené náboženské systémy křesťan-

ství tuto pravdu popírají a činí slávě tohoto jednoho Prostředníka újmu, když jako prostředníky představují pannu Marii a jiné muže a ženy, kteří byli prohlášeni za svaté.

Za druhé je tento Prostředník člověk, aby lidé mohli Boha poznat. Člověk se nemůže sám od sebe pozvednout k Bohu; ale Bůh se může ve Své lásce sklonit k člověku. Kdosi řekl: „Kristus sestoupil do největší hloubky, aby nebyl žádný člověk – ani ten nejubožejší – jenž by nemohl cítit, že Bůh se k němu ve Své dobrotivosti přiblížil, ano, že k němu sestoupil, a proto je pro něho naprosto přístupný. Boží láska našla ve smutném stavu lidí jen příležitost, aby se plně zjevila a ukázala, že není potřeby, o níž by nechtěla vědět anebo jí nemohla vyjít vstříc.“ (JND)

Verše 6 až 7: Za třetí dal tento Prostředník sám sebe jako výkupné za všechny. I když se Bůh prohlašuje za Spasitele – Boha, který chce, aby všichni lidé byli spaseni, tu přece muselo být učiněno zadost Jeho svatosti a uchována Jeho sláva. To se ve smířčím díle Krista v úplnosti stalo. Boží majestát, Jeho spravedlnost, láska, pravda a všechno, co On je, bylo vykonaným dílem Krista oslaveno. On je smířením pro celý svět (1. Jana 2,2). Všechno, co muselo být vykonáno, je učiněno. Jeho krev je nabídnuta i tomu nejpodlejšímu hříšníkov, ať je on kdokoli. Proto je skrze evangelium světu zvěstováno: „*Kdo chce, přijď*.“ V tomto směru můžeme říkat, že Kristus zemřel za všechny; dal sebe samého jako výkupné pro všechny, jako oběť za hříchy, která je nabídnuta všem, kteří chtějí přijít. On „*za každého okusil smrt*“ (Židům 2,9).

To jsou velké pravdy, které mají být zvěstovány „ve svůj čas“ – Boží milost, která všem lidem dává zvěstovat odpuštění a záchranu na základě Kristova díla, jenž sám sebe dal jako výkupné za všechny. Tyto „náležité časy“ přišly, když Kristus vystoupil do slávy a na zem sestoupil Duch Svatý, aby přebýval uprostřed věřících a spojil je v Boží obydli. Od tohoto domu by mělo vycházet svědectví a apoštol byl Bohem použitým nástrojem, aby kázal milost, a tím národům otevřel dveře víry (Sk. 14,27). Proto může o sobě mluvit jako o kazateli, apoštolu a učiteli pohanů ve víře a pravdě.

Správné chování mužů a žen, kteří tvoří tento dům (8. až 15. verš)

V úvodní části této kapitoly jsme viděli, že Boží dům je místem modlitby „*za všechny lidi*“ (1. verš), že je svědectvím o nabídce Boží milosti „*všem lidem*“ (4. verš) a že je svědectvím o jednom Prostředníku, člověku Kristu Ježíši, který dal sám sebe jako výkupné „*za všechny*“ (6. verš).

Jestliže toto je velkým účelem Božího domu, pak z toho vyplývá, že v Božím domě není dovoleno nic, co by ze strany mužů nebo žen, tvořících tento dům, mohlo tomuto svědectví učinit újmu. Proto apoštol pokračuje tím, že dává podrobné směrnice pro chování každé z těchto skupin. Ohledně tohoto svědectví o Boží milosti není zvažován jen určitý počet věřících, kteří mají zájem o nějaké zvláštní svědectví a jsou spolu spojeni ke službě. Nejedná se o nějakou skupinu zvěstovatelů, kteří se oddali službě evangelia nebo misijní službě. Následující směrnice se obracejí ke všem svatým jako majícím podíl na svědectví, které vychází z Božího domu.

Verš 8: Apoštol nejprve mluví o mužích v jasném protikladu k ženám. Muži v Božím domě mají být charakterizováni modlitbou. Apoštol zde mluví o veřejné modlitbě, a při takových příležitostech náleží modlit se jen mužům.

Nadto naučení neobsahuje myšlenku o nějaké povolání třídě, která druhé vede v modlitbě. Veřejné modlení není omezeno na starší nebo na dary milosti, neboť modlitba není nikdy považována za otázku darů. Mají se modlit muži a jediné omezení je, že musí být zachováván správný mravní stav. Takoví, kteří druhé vedou při veřejné modlitbě, se mají vyznačovat svatostí a jejich modlitby mají být oproštěné od hněvu a pochybujících přemýšlení. Muž, který si je vědom, že v jeho životě je neodsouzené zlo, není v stavu, aby se mohl veřejně modlit. Kromě toho má být modlitba bez hněvu. Toto napomenutí naprosto odsuzuje zvyk v modlitbě skrytým způsobem napadat druhé. Za takovým modlitbami vězí vždy hněv nebo zlý úmysl. Nadto se má modlitba díť v prostotě víry a ne s pochybující-

mi, lidskými úvahami.

Verše 9 až 14: Ženy se mají vyznačovat „*slušným chováním a oděvem*“ (přel.; katastole = vnější a vnitřní postoj, který je vyjádřen i oděvem – pozn. př.). Tento překlad jasně ukazuje, že nejen v oděvu, ale i ve svém všeobecném vystupování se mají vyznačovat stydlivostí, která se vyhýbá jakékoli neslušnosti, a střídmostí, která vede ke zvláštní pečlivosti ve slovech a jednání. Mají se varovat toho, aby své vlasy, které Bůh dal ženě jako ozdobu a slávu, nepoužívaly k vyjádření přirozené marnivosti lidského srdce. Ženy se také nemají snažit vést k sobě pozornost zdobením se „*zlatem, perlami nebo drahým oblečením*“. Ženy učiní dobře, když budou mít na paměti, že mohou doslova poslechnout tohoto místa Písma, a přece se minout jeho smyslu tím, že mají slabost pro určité zvláštní oděvy a tím na sebe upoutávají pozornost.

Ženy, které se přiznávají k Boží bázni, se nebudou vyznačovat předstíráním zvláštní duchovnosti, nýbrž dobrými skutky. Jejich postavení v křesťanství je milé a krásné: Spočívá v „*dobrych skutcích*“, z nichž mnohé mohou být vykonávány jen ženou.

V Evangeliích vidíme, jak ženy mohou sloužit Kristu ze svých statků (Luk. 8,3). Maria učinila na Pánu dobrý skutek, když pomazala Jeho hlavu velmi vzácnou mastí (Mat. 26,7–10). Dorkas činila dobré skutky, když zhotovovala šaty pro chudé (Sk. 9,36–39). Marie, matka Jana Marka, otevřela svůj dům pro mnohé, aby se shromažďovali k modlitbě (Sk. 12,12). Lydia, jejíž srdce Pán otevřel, učinila dobrý skutek, když svůj dům otevřela služebníkům Pána (Sk. 16,14.15). Priscilla udělala dobrý skutek, když se svým mužem pomohla Apollovi přesněji poznat Boží cestu (Sk. 18,26). Fében z Cenchreis byla mnohým pomocí (Řím. 16,1.2). Další místa Písma ukazují, že bohabojné ženy mohou svatým umývat nohy, pomáhat trpícím, mohou vychovávat děti a vést domácnost. Zde se učíme, že vzhledem k veřejnosti má žena být v tichosti. Nemá si přivlastňovat autoritu nad mužem.

Apoštol uvádí dva důvody pro poddanost ženy vůči muži. Předně má Adam přednostní místo, protože byl stvořen před Evou. Druhý dů-

vod je ten, že Adam nebyl oklamán; žena ano. Adam byl provinilejší než žena, neboť hřešil vědomě. Přesto pravda, vyjádřená zde apoštolem, ukazuje slabost ženy v tom, že byla oklamána. Adam by býval ve skutečnosti měl uchovat svou autoritu a vést ženu k poslušnosti. Ta naproti tomu, když byla ve své slabosti svedena, si přivlastnila místo autority a svedla muže k neposlušnosti. Křesťanská žena toto uznává a pečlivě dbá na to, aby zůstala na místě poddanosti a tichosti.

Verš 15: Eva musela kvůli svému přestoupení trpět, ale vidíme, že u křesťanské ženy Boží milosrdenství převyšuje Jeho spravedlivé cesty vlády, když manželský pár zůstává ve víře, lásce a svatosti se slušností. Jak už jsme viděli předtím, je zůstávání ve zdravém učení velmi velkou mírou závislé na dobrém mravním stavu (1,5.6); zde vidíme, že časné milosrdenství je spojeno s dobrým duchovním stavem.

3. kapitola

Dohled v Boží Církvi

(1. až 13. verš)

Verš 1: Apoštol mluvil o vzájemném postavení muže a ženy a o jim náležejícím chování v Božím domě. To připravuje cestu pro naučení o dohledu v Boží Církvi. Apoštol říká: „*Žádá-li kdo službu **dohlížeji-cího**, výborné práce žádá.*“

V apoštolově řeči ke starším z Efezu nám jsou představeny tři věci charakteristické pro dohled v Božím Shromáždění. Předně musejí dohlížitelé **dbát** na sebe samé a „*na celé stádo*“. Mají se snažit, aby jejich vlastní život a život lidu Páně byl Pána hodný. Za druhé mají „*chránit* (pást) *Boží Církev*“. Dbají nejen na praktický život Božího lidu, nýbrž mají starost také o to, aby se jejich duším dobře vedlo, aby vstupovali do výsad a požehnání křesťanství a aby jejich duše dělaly pokroky v pravdě. Za třetí mají „*bdít*“ nad stádem, aby zůstalo ochráněno před útoky nepřítele z vnějšku a před zkázou, která na-

stává uvnitř křesťanského okruhu skrze převrácené muže, kteří se snaží odvracet duše od Pána a vést učedníky za sebou (Sk. 20,28–31).

Takového druhu je práce dohlázeatele a apoštol o ní mluví jako „o krásné práci“. Je tu svědectví o Boží milosti, která má plynout z Božího domu, a apoštol už o tom řekl, že je to „dobré a vzácné před spasitelem naším Bohem“. A pak tu je také starost o ty, kteří tvoří Boží dům, aby jejich chování bylo tomuto domu přiměřené, a taková péče o duše je také „krásná práce“.

Je důležité dbát na to, že apoštol zde nemluví o „darech“, nýbrž o místní službě dohledu ve shromáždění. Křesťanstvo smísilo dary a úřady či odpovědnosti. Dary jsou dány od oslavené Hlavy a „postaveny“ v Církvi (1. Kor. 12,28; Ef. 4,8–11). Vykonávání darů se tedy nemůže omezovat na jedno místní shromáždění. Služba dohlázeatele je naproti tomu čistě místní.

Nadto není v tomto naučení žádný poukaz na nějakou ordinaci (zasvěcení) jednotlivců k této službě. Timoteus a Titus měli sice od apoštola úkol, aby jmenovali nebo ustanovili starší (Titovi 1,5), ale není žádná směrnice pro starší, aby ustanovovali starší, nebo pro shromáždění, aby volilo starší.

Skutečnost, že tito služebníci byli pověřeni apoštolem, aby ustanovili starší, dokazuje, že ve dnech apoštolů byla shromáždění, v nichž nebyli žádní ustanovení dohlázeatelé. Chyběli tam ustanovení starší z nedostatku apoštolské autority (přímé nebo nepřímé) k takovému ustanovení. Písmo tedy objasňuje, že nemohou být oficiálně ustanovení starší, jedině že by je ustanovil apoštol nebo někdo jím pověřený. Ukazuje se tedy, že když lidé povolávají starší nebo zasvěcují služebníky, jednají bez zmocnění skrze Písmo.

Z toho ale nemůžeme soudit, že služba staršího už nemůže být vykonávána nebo že tu už není nikdo, kdo by ve dnech úpadku byl pro takovou službu vhodný. Služba dohlázeatele nebyla nikdy potřebnější než v našich dnech; a kdo k této službě má uschopnění podle Písma, může lidu Páně v příslušném místním shromáždění v jednoduchosti

sloužit. A my činíme také dobře, když takové uznáváme a stále máme na mysli naléhavost apoštolových slov: „*Žádá-li kdo služby dohlíže- žitele, touží po krásné práci.*“ Apoštol nemluví o někom, kdo si žádá úřad, aby v tomto postavení vykonával autoritu, nýbrž o přání vykonávat tuto „dobrou práci“. Tělo miluje úřady a postavení a autority, ale leká se služby. Když toto máme před sebou, musíme doznat, že je jen málo těch, kteří mají tuto touhu, o které zde apoštol mluví.

Verše 2 a 3: Znaky, jimiž se mají takoví vyznačovat, jsou jasně představeny. Kdosi řekl: „Směrnice pro dohlíže- žitele a také pro služebníky nejsou, abychom tak řekli, vydány kvůli nim samým; ukazují nám charakter, kterého si Bůh cení a který hledá u Svého lidu.“ (F. W. G.)

Mravní charakter dohlíže- žitele musí být vyšší nad každou výčitku. Musí to být muž jedné ženy. Jde o předpoklad, který má zvláštní význam pro ty, kteří přišli z pohanství s jeho mnohoženstvím. Obrácený muž, který sice nebyl zavrženíhodný proto, že měl více než jednu ženu, nebyl pro službu dohlíže- žitele vhodný. Nadto musí být dohlíže- žitel střídmý ve svém úsudku, diskrétní ve svých slovech, mravný ve svém chování a pohostinný. Musí být v stavu učit; to nezahrnuje bezpodmínečně, že musí mít dar učitele, ale musí mít schopnost pomoci druhým v jejich duchovních zkouškách. Dohlíže- žitel nemá být oddaný vínu nebo mít sklon k násilnému jednání; naopak má být mírný, ne svárlivý a ne žádostivý peněz.

Verše 4 a 5: Dohlíže- žitel musí dále být někdo, kdo dobře spravuje svůj dům a drží své děti v poddanosti. To je napomenutí, které jasně ukazuje, že dohlíže- žitel musí nejen být starší, jenž je ženatý a má vlastní dům, nýbrž má také děti.

Verš 6: Dohlíže- žitelem nemá být také někdo nový. Mladý křesťan může být Pánem použit, aby už brzy po svém obrácení druhým kázal; avšak bylo by zjevně chybné, kdyby takový zaujal místo dohlíže- žitele; pravděpodobně by to vedlo k tomu, že by upadl do viny Dáblovy. Dáblova vina byla, jak to kdosi výstižně vyjádřil, „že se sám vyvýšil při myšlence na svoji důležitost“ (JND).

Verš 7: Dohlíže- žitel musí konečně mít také dobré svědectví od těch,

kteří jsou venku, poněvadž jinak by upadl do pohanění a do léčky Ďáblovy. Nepřítelova léčka chce věřícího přivést k jednání, které je před světem pochybné a rozporné, takže se už nadále nemůže zaměstnávat pochybným životem mezi svatými.

Verš 8: Apoštol nám dále představuje nutné předpoklady pro diakony. Diakon je někdo, kdo slouží. Ze Sk. 6 se učíme, že tento zvláštní úkol je popsán slovy „*sloužit stolům*“. Souvislost ukazuje, že se to vztahuje na uspokojování tělesných a časných potřeb shromáždění – v protikladu ke službě dohlížitele, která má souvisí zvláště s uspokojováním duchovních potřeb. Přesto je nutné, aby diakon měl duchovní předpoklady. Pro službu diakonů v prvním shromáždění v Jeruzalémě byli vyvoleni takoví muži, kteří měli dobré svědectví, byli plni Ducha a moudrosti (Sk. 6,3). Zde se učíme, že diakoni, stejně jako dohlížitelé, mají být důstojní, ne dvojího jazyka, ne oddáni vínu nebo lásce k penězům.

Verš 9: Dále se mají vyznačovat tím, že uchovávají tajemství víry v čistém svědomí. Zachovávat správné učení nestačí. Ortodoxní držení se učení bez čistého svědomí je znamením toho, jak malou moc má pravda nad jejím vlastníkem, a proto jak bez síly bude také vliv takového na druhé.

Verš 10: Nadto musejí být diakoni takoví, kteří byli zkušení a dokázali, že ve svém vlastním chování jsou bez výtky. Jen takoví jsou pak v stavu zaměstnávat se správným způsobem záležitostmi, které před ně v jejich službě nutně přijdou.

Verše 11 a 12: Také jejich ženy mají být vážné, ne pomlouvačné a ve všech věcech věrné. O jejich charakteru je zvláštní zmínka, protože služba diakonů, která má co do činění s časnými potřebami, by mohla ženám dát zvláštní příležitosti natropit škodu, kdyby nebyly ve všech věcech věrné. Tak jako dohlížitelé, mají i diakoni být muži jedné ženy, kteří dobře spravují vlastní dům. Z těchto ustanovení opět vyplývá, že diakon nemá být mladý muž, nýbrž ženatý a mající děti – tedy muž se zkušenostmi.

Verš 13: Pro případ, že někdo by si mohl myslet, že služba diakona je

ve srovnání se službou dohlázele méněcenná, apoštol naléhavě zdůrazňuje, že takoví, kteří dobře slouží, si získají krásný stupeň a mnoho smělosti, která je v Kristu Ježíši. Často bylo vyzvedáváno, že tato pravda je nápadným způsobem ilustrována ve Štěpánově příběhu (Sk. 6,1–5.8–15).

Tajemství pobožnosti

(14. až 16. verš)

Verše 14 a 15: Apoštol ukončuje tuto část svého dopisu tím, že jasně ukazuje, co je důvodem pro psaní „*těchto věcí*“: Timoteus měl vědět, jak se máme chovat v Božím domě.

Jsme poučováni o tom, že Boží dům je „*Církev živého Boha*“. Už to není budova z hmotných kamenů jako ve dnech Starého zákona, nýbrž společnost živých kamenů – věřících. Je tvořena všemi věřícími, kteří v nějakém okamžiku žijí na zemi. Nikdy není Božím domem jmenováno nějaké místní shromáždění samo.

Dále je to Církev **živého** Boha. Bůh, jenž přebývá uprostřed Svého lidu, není jako mrtvé modly, které lidé uctívají; ty nemohou ani vidět ani slyšet (Žalm 135,15–17). Že náš Bůh je živý Bůh, je pravda požehnaného, ale také slavnostně vážného významu. Je to ale také skutečnost, na kterou velmi snadno můžeme zapomenout. O něco později apoštol píše, že pracujeme a pohanění neseme proto, „*že naději máme v Bohu živém*“ (4,10). Živý Bůh je Bůh, jehož radostí je udržovat Svůj lid a žehnat mu; přesto, když není udržována Jeho domu náležející svatost, může vážnými cestami vlády ukázat, že je živý Bůh. Tak to učinil u Ananiáše a Zafiry, kteří zakusili pravdivost slov, že je „*hrozné upadnouti v ruce Boha živého*“ (Židům 10,31).

Nadto se učíme, že Boží dům je sloup a základ pravdy. „*Sloup*“ představuje myšlenku svědectví, „*základ*“ je to, oč se opírá. Není řečeno, že Boží dům je pravda, nýbrž je „*sloup*“ nebo svědek pravdy. Kristus na zemi byl „*ta pravda*“ (Jan 14,6); čteme také: „*Slovo tvé pravda jest*.“ (Jan 17,17) Ať už církev ve své odpovědnosti velmi selhala, skutečnost trvá. Jako Bohem na zemi utvořená a ustanovená, je

sloup a základ pravdy. Bůh nemá jiné svědectví na této zemi. Ve dnech úpadku tu může být jen málo těch, kteří drží pravdu, zatím co velké množství selhává v tom, aby bylo svědectvím, a bude Kristem vyvrženo z Jeho úst (Zj. 3,16).

Je důležité si připomenout to, že Církev nemá úkol pravdě učit, nýbrž svědčit i o pravdě, která se nalézá v Božím slově. Církev si také nemůže nárokovat autoritu rozhodovat, co je pravda. Slovo je pravda a má svoji vlastní autoritu.

Verš 16: Když jsme viděli, že Církev je dům Boha – živého Boha – a sloup a základ pravdy, jak důležité je pak vědět, jak se máme v tomto Božím domě chovat! Vzhledem ke zbožnému životu apoštol mluví o „*tajemství pobožnosti*“ nebo o tajemství správného chování. Kdosi k tomu napsal: „Toto místo je často vykládáno a uváděno tak, jako kdyby mluvilo o tajemství Božství nebo o tajemství Osoby Krista. Ale je to tajemství pobožnosti, nebo tajemství, skrze které pravá pobožnost vzniká – božský pramen všeho toho, co u člověka může být skutečně nazváno pobožným“ (JND). Tajemství pobožnosti je to, co je poznáno pravou zbožností, ale co ještě není zjeveno světu. Tajemství pobožnosti **spočívá v poznání Boha v Osobě Krista a skrze ni**. V tomto překrásném oddílu je nám tedy představen Kristus, jak lidem a andělům zjevil Boha. V Kristu byl Bůh zjeven v těle; naprostá svatost Krista byla viděna v tom, že byl ospravedlněn v Duchu. My jsme ospravedlněni ve smrti Krista: On byl zapečetěn a pomazán zcela mimo smrt – je to důkaz vnitřní podstatné svatosti. Dále byl Bůh v Kristu jako člověku viděn anděly; v Kristu byl oznámen světu a od něho Mu bylo uvěřeno; a nakonec je nám Boží srdce ukázáno v přítomném postavení Krista ve slávě.

O všem tom se mluví jako o „*tajemství pobožnosti*“, protože tyto věci jsou nevěřícímu neznámé. Takový si sice může cenit vnější chování, které vyvěrá z pobožnosti, ale nevěra nezná skryté zdroje pobožnosti. Toto tajemství je známé jen vpravdě zbožnému. A toto tajemství spočívá v poznání Boha a poznání Boha bylo pobožnému zjeveno v Kristu.

Varování před náboženským tělem a vyučování v pobožnosti

4. kapitola

Když nás apoštol poučil o pořádku Božího domu a o tajemství správného chování těch, kteří tvoří tento dům, varuje nás ve zbylé části svého Dopisu před určitými tělesnými aktivitami, které kazí správné chování. Kromě toho nám dává naučení ohledně pravé pobožnosti, skrze niž jedině mohou být věrní ochráněni před těmito různými druhy zla.

Ve 4. kapitole varuje apoštol zvláště před odpadnutím a před náboženským tělem, které se ukazuje v převrácených zásadách zdržlivosti. V 5. kapitole jsme varováni před světsky smýšlejícím tělem, které se projevuje nestoudností a uspokojováním vlastních žádostí. V 6. kapitole jsme varováni před chamtivým tělem s jeho láskou k penězům.

Ochranný prostředek před těmito druhy zla spočívá v „*pobožnosti*“. Pravda o pobožnosti nebo zbožnosti zaujímá v 1. Epištole Timoteovi význačné místo. Toto slovo je v Novém zákoně užito šestnáctkrát, z toho devětkrát je nalézáme v tomto Dopisu (2,2; 3,16; 4,7.8; 5,4; 6,3.5.6.11). Zbožnost je důvěra ve zjeveného a živého Boha; vede věřícího k tomu, aby uprostřed všech okolností života šel ve svaté Boží bázni. Uznává a ctí Boha, a tak je přímým protikladem pobožnůstkářského konání, jímž má být vyvýšeno jen vlastní Já.

Nejprve nás apoštol ve 4. kapitole varuje před odpadnutím, kdy se někteří odvrátí od křesťanství k tělesnému náboženství (verše 1 až 5); potom nám představuje život v pravé zbožnosti, čímž duše zůstává ochráněna před zlem těla (verše 6 až 10); a na závěr dává apoštol Timoteovi osobní povzbuzení a napomenutí, obsahující naučení a vedení pro všechny služebníky Pána (verše 11 až 16).

Varování před náboženským tělem nebo odpadnutím (1. až 5. verš)

Předchozí část svého Dopisu apoštol uzavřel obdivuhodným rozvinutím „víry“, při kterém je vyzdvížena velká pravda křesťanství – Bůh zjevený v těle. Nyní nás Duch výslovně varuje před tím, že v pozdějších časech křesťanského vyznání se někteří odkloní od víry nebo odpadnou. Později nás apoštol varuje před tím, že někteří svým praktickým chováním zapřou víru (5,8); někteří pobloudí od víry kvůli žádostivosti peněz (6,10) a někteří se minou ohledně cíle víry skrze falešně zvanou známost (6,21).

Verše 1 a 2: Zde apoštol mluví o odpadnutí od víry; je zcela jasné, že zde nemluví o velkém odpadnutí, jak je předpověděno ve 2. Epištole Tesalonickým, kde poukazuje na odpadnutí křesťanstva jako celku po vtržení Církve. Na tomto místě, apoštol říká, že „*někteří odpadnou*“; to ukazuje zjevně na odpadnutí jednotlivců, jak se to stane v posledních dnech před příchodem Pána.

Zatím co Boží Církev je ještě na zemi, povstanou takoví, kteří se jednou přiznali ke křesťanství, ale vzdali se hlavních pravd křesťanské víry vzhledem k Osobě Krista.

Za tímto odpadnutím stojí přímý vliv svádějících duchů, kteří vedou k učením démonů v protikladu k pravdě. Odpadlík není prostě někdo, kdo se vzdává pravdy anebo zavrhuje pravdu. Je to takový, kdo vyznal pravdu, vědomě se jí vzdal a přijal nějaké jiné náboženství jako něco, co je křesťanství nadřazeno. Když démoni tvrdí, že drží pravdu, přece lžou. Jak víme, Ďábel „*je lhář*“ (Jan 8,44), který svedl už naše prarodiče pokryteckými lživými řečmi. Skutečnost, že pravda nemá na jejich duše žádnou působnost a že dbají na učení démonů, jasně dokazuje, že jejich svědomí jsou tak zatvrzena, že už nejsou v stavu rozeznávat mezi dobrým a zlým. Odpadnutí tedy neznamená jen vzdání se pravdy, nýbrž také přijetí bludu – učení démonů.

Verš 3: Na místě pravdy se odpadlý člověk věnuje náboženství těla, o kterém vyznává, že má nejvyšší svatost. Domýšlejí se, že dosahují neobyčejné čistoty tím, že trvají na zákazu ženit se a ohledně se-

bezapření na příkazu zdržovat se pokrmů. Ve skutečnosti odvrácením se od víry zapírají Boha jako Spasitele a odmítáním manželství a pokrmů zapírají Boha jako Stvořitele. To znamená ztrátu vši pravé zbožnosti a Boží bázně a ve výsledku to otevírá dveře k nevázanosti a nestoudnosti. Tito svádějící duchové, kteří se obracejí na pýchu a povýšenost těla, předkládají člověku zaslíbení největší svatosti s cílem svést jej do nejhlubší zkaženosti.

Verš 4: Pravá zbožnost užívá každého požehnání, které Bůh postavil do našeho dosahu. Požehnání manželství a pokrmů, která jsou zavrhována od těch, kteří odpadli od víry, mají být přijímána s vděčností těmi, kteří věří a znají pravdu.

Verš 5: Svět a jeho cesty nejsou pro věřícího posvěceny Božím slovem; ale tato přirozená požehnání, jichž může použít celý svět, nám jsou během naší cesty tímto světem dávána pro naše blaho. Nicméně jejich užití je pro věřícího dáno Božím slovem a modlitbou. Boží slovo reguluje jejich použití a skrze modlitbu je věřící přijímá v závislosti na Bohu.

Pobožnost nebo důvěra v živého Boha (6. až 10. verš)

Verš 6: Apoštol nám představil určitá nebezpečí, před nimiž nás Duch výslovně varuje. Timoteus měl tyto věci bratřím připomínat; když to bude dělat, prokáže se jako dobrý služebník Ježíše Krista, jenž je sycen slovy víry a dobrého učení, s nímž byl plně seznámen. Svádějící duchové, o kterých mluví Duch Svatý, se snažili člověka vyvýšit pocitem náboženské důležitosti a svatosti. Věrný služebník se snaží o to, aby vyvýšil Krista, když slouží pravdě.

Aby někdo byl dobrý služebníkem Ježíše Krista, nestačí pravdu znát a pevně držet; je zapotřebí být pravdou sycen a v praktickém životě ji zcela následovat. Naše vlastní duše musí být nasycena, když chceme sytit druhé. Musíme se sytit ne slovy učitele, jakkoli tato mohou být pravdivá, nýbrž „slovy víry“, která nám zprostředkují „dobré učení“ křesťanství, a když je budeme následovat, přinesou v našem ži-

votě praktické výsledky a ochrání nás před různými druhy zla v pozdějších časech.

Verš 7: Když nás apoštol napomenul, abychom následovali pravdu, vyzývá nás nyní, abychom odmítli všechno, co nepatří ke „*slovům víry*“. Představy lidí směřují vždy ke světskosti a pošetilosti; apoštol je opovržlivě označuje jako „*babské bajky*“. My bychom se měli ustavičně „cvičit“ v pobožném životě. Můžeme stavět službu na první místo, avšak je tu stále vážné nebezpečí, že budeme aktivními ve službě, zatím co budeme zanedbávat osobní zbožnost. Věrný služebník se bude sám cvičit v pobožnosti, aby „*byl užitečný Pánu domu, hotový ke každému dobrému skutku*“ (2. Tim. 2,21). Někdy můžeme být jako Korintští velmi aktivní ve službě a chlubit se dary, a přece být jako oni velmi neduchovní, protože se sami necvičíme v pobožnosti.

Verš 8: Aby ještě více zdůraznil význam duchovního cvičení k pobožnosti, staví je apoštol do protikladu k tělesnému cvičení. Pravděpodobně zde naráží na veřejné hry, tak jako v 1. Kor. 9,24.25, kde mluví o veřejném závodu a říká: „*A každý, kdo bojuje, je ve všem zdrželivý.*“ Na tomto místě pokračuje varováním, že taková cvičení ve zdrželivosti mají jen přechodný užitek; v nejlepším případě člověk obdrží „*pomíjivou korunu*“ v protikladu k „*nepomíjivé*“ koruně, kterou má věřící ve výhledu. V tomto smyslu zde říká, že toto tělesné cvičení je užitečné jen pro některé malé věci; ale duchovní cvičení v pobožnosti je užitečné ke všem věcem, neboť dává bohaté požehnání v tomto i v budoucím životě.

Verše 9 a 10: Apoštol výslovně zdůrazňuje důležitost cvičení k pobožnosti, když konstatuje, že „*toto slovo je jisté a hodné všeho přijetí*“. Na základě vlastní zbožnosti mohl apoštol říci: „*Proto zajisté i pracujeme i pohanění neseme.*“ Můžeme být připraveni na to, že pracujeme a jsme před lidmi vyvýšeni; pak ale pracujeme a získáváme chválu nebo pracujeme, abychom se sami vyvýšili. Když ale za naši službou stojí zbožnost, bude to nevyhnutelně znamenat práci a pohanění.

Apoštol dále ukazuje, že zdroj zbožnosti je důvěra v Boha. Doufáme

v živého Boha, který je udržovatel všech lidí, obzvláště věřících. Zbožnost je osobní důvěra v Boha, která přivádí každou okolnost života do vztahu k Bohu. Neznovuzrozený člověk nechává Boha mimo svůj život; věřící poznává Boha ve všech podrobnostech života a vděčně přijímá a užívá každý důkaz Božího milosrdenství, který On mu dává, aniž by tato požehnání zneužil. Takto je pobožnost ochranou proti všem zlým vlivům oněch pozdějších časů, ať už se zlo ukáže ve formě celibátu či zdržování se pokrmů (1. Tim. 4,3), ve formě zanedbávání vlastního domu a života v požitcích (1. Tim. 5,4–6), nebo v přikládání důležitosti světským výhodám a penězům (1. Tim. 6,3–10).

Osobní zásady pro služebníka Pána (11. až 16. verš)

Verše 11 a 12: Tyto věci měl Timoteus přikazovat a učit. Protože to byl mladý muž, musel se mít zvláště na pozoru před domýšlivostí a mladickou pýchou. To by mařilo jeho svědectví, neboť by to vedlo k tomu, že by jím opovrhovali pro jeho mladost. Jestliže jeho napomínání a naučení měla být účinná, musel ve svém životě být příkladem věřícího „*v řeči, v obcování, v lásce, v duchu, ve víře, v čistotě*“. Jak často maříme své svědectví, když selháváme v tom, abychom představovali tyto překrásné vlastnosti Krista. Jestliže pravdy, kterým učíme, neovlivňují ani naše vlastní duše, můžeme pak očekávat, že se naše naučení dotkne druhých?

Verš 13: Když služebník sám žije v čistotě, bude také mít svobodu v tom, aby druhým byl nápomocen skrze předčítání, napomínání a učení. Spojení předčítání s napomínáním se zdá ukazovat na to, že předčítání (Pozn.: anglický překlad Bible od JND [a rovněž český kralický] zde mají reading/čtení – pozn. př.) se nevztahuje na osobní studium, nýbrž na veřejné čtení Písem, což v oněch dnech mělo zvláštní význam.

Verš 14: Nadto byl v případě Timotea ke službě udělen dar milosti. Pro ten byl zvláště určen prorockým slovem od Boha a starší v tom vyjádřili své obecenství tím, že na něho vložili ruce. Takové prorocké

slovo a vzkládání rukou je nám plně představeno v případě Barnabáše a Saula (Sk. 13,2.3). Ať už je život křesťana jakkoli správný a dobrý, neuschopňuje ještě služebníka, aby zaujímal místo učitele. Pro to je nutný dar od Pána. Timoteus mohl jít v důvěře, že tento dar mu byl propůjčen přímým slovem od Boha, a mohl tento dar vykonávat s vědomím, že vlastní plné obecenství starších z lidu Pána. Dar milosti mu byl propůjčen skrze proroctví a vzkládání Pavlových rukou (2. Tim. 1,6). Nebyl mu propůjčen skrze vzkládání rukou starších: starší vložili své ruce na Timotea jako výraz obecenství s ním. Když byl tímto způsobem povzbuzen, měl se Timoteus varovat toho, aby tento dar milosti zanedbával kvůli nějaké přirozené ostýchavosti.

Verš 15: Tímto způsobem posilněn a povzbuzen, se měl Timoteus věnovat věcem Pána. Apoštol říká: „*V tom bud’.*“ Až příliš často se necháváme jinými věcmi odvádět od Pána a Jeho zájmů! Je pro nás dobré z celého srdce učinit křesťanství svou věcí a celý svůj zájem obrátit k věcem Pána – „plně v nich být“. Pak bude náš duchovní pokrok skutečně zjevný všem.

Verš 16: Apoštol shrnuje své napomenutí Timoteovi slovy: „*Bud’ se-be pilen i učení.*“ („Dávej si pozor sám na sebe a na učení.“) Trvat na učení, ale vzhledem k vlastnímu životu být bezstarostným, anebo mnoho dělat z osobní zbožnosti a tvrdit, že to, co držíme, má menší význam, jsou dvě léčky, do nichž už upadli mnozí. Obě léčky jsou pro pravé svědectví stejnou mírou osudné. Jen když dbáme na sebe samé a na učení, zachráníme od zla pozdějších časů sami sebe i ty, kteří nás poslouchají.

Varování před světským smýšlením a vyučování k pobožnosti

Kapitola 5

Když nás apoštol varoval před zlem některých, kteří se odvracejí od křesťanství a přijímají falešné náboženství těla, varuje nyní před

zlem, které může povstat skrze světské smýšlení uprostřed křesťanského okruhu. Kromě toho nás poučuje o tom, jak jednat s potřebami Božího lidu, tak aby tu nebyla příčina k pohaně, neboť tím by bylo bráněno svědectví o Boží milosti před světem.

Smýšlení, s jakým je třeba jednat s chybnými věcmi (1. a 2. verš)

Při různých příležitostech se může uprostřed křesťanského kruhu zjevit zlo, které musí být právem káráno. Avšak při udělování výtky musíme rozeznávat, co se sluší věku a pohlaví; proto musíme pečlivě dbát na to, aby výtky byla vyslovena ve správném smýšlení. Výtky může být správná, a přece nemít účinek, protože byla vyslovena ve špatném duchu. Když výtky, která sama o sobě je správná, je vyslovena ve špatném smýšlení, je to vlastně jen setkání těla s tělem.

Verše 1 a 2: Věk je třeba brát v potaz, i když je nutné pokárat. Starší bratr nemá být kárán tvrdě; má být spíše napomínán s úctou, kterou je syn povinen otci. S mladšími muži nemá být jednáno, jako kdyby neměli vážnost, se starými ženami se má jednat s úctou, která náleží matce. S mladšími ženami se má jednat se vši čistotou, aby se předešlo bezstarostné důvěrnosti, kterou přirozenost tak snadno přijímá.

Ve všech našich vzájemných jednáních by tedy měl být způsob takový, že se neučiní nic, co by uráželo slušnost a dávalo příležitost k nějakému pohoršení.

Naučení, jak vycházet vstříc potřebám Božího lidu a varování před požitkářstvím v pomíjivých věcech (3. – 16. verš)

Verš 3: Nejprve jsme vyučování, abychom vdovám, které jsou „skutečné vdovy“, prokazovali náležitou čest. Skutečná vdova není jen žena, která přišla o svého muže, nýbrž někdo, kdo se vyznačuje určitými mravními vlastnostmi. Ať jsou takové v nouzi nebo ne, mají být drženy ve cti.

Verš 4: Když však taková vdova je v časně nouzi, mají její potomci dokázat vůči svým rodičům praktickou pobožnost, neboť to je dobré a příjemné před Bohem. Zde opět vidíme, že pobožnost přivádí do každé podrobnosti života Boha a snaží se jednat způsobem, který je Bohu příjemný.

Verš 5: Apoštol nyní ukazuje krásné charakterové znaky „*skutečné vdovy*“. Je osamělá – bez lidských zdrojů pomoci; její důvěra je obrácena k Bohu – „*doufá v Boha*“; a je na Bohu závislá, neboť „*setrvává ve snažné prosbě a modlitbách dnem i nocí*“.

Verš 6: Apoštol nás varuje před takovými v Božím domě, které se v protikladu ke skutečné vdově, oddaly životu požitkářství. Takové jsou zaživa mrtvé. Jsme vyzýváni, abychom se viděli jako mrtví hříchu, „*ale žijí Bohu v Kristu Ježíši*“ (Řím. 6,11). Nemůžeme zároveň žít sami sobě a Bohu. Když žijeme sami sobě, žijeme hříchu, který je bezzákonnost (1. Jana 3,4), resp. konání vlastní vůle. Život v požitku vede k duchovní smrti mezi duší a Bohem.

Verš 7: Taková varování jsou nutná proto, aby každý v Božím domě chodil v pobožnosti a nebyl jen příjemným a libým před Bohem, nýbrž také bez výtky před lidmi.

Verš 8: Pro křesťana to znamená poklesnout pod normální přirozené chování, když se nestará o své a zvláště o domácí. Tím zapírá křesťanskou víru, která potvrzuje přirozená spojení a učí nás, abychom jich dbali. Pro tělesně jednajícího křesťana je tedy možné, aby se choval „*hůře než nevěřící*“.

Verše 9 a 10: V křesťanském okruhu mohou být však i jednotlivci, kteří jsou potřební a nemají nikoho, kdo by se o ně staral. Takoví mají být zapsáni do seznamu těch, o které se právem shromáždění stará. Přesto je třeba při prokazování pomoci potřebným dbát na to, aby Boží dům nebyl užíván takovým způsobem, jako kdyby byl pouhým zařízením k podpoře potřebných.

Milost skutečně nalezne možnosti, jak pomoci těm nejosamělejšími a nejopuštěnějšími. Zde je to otázka vhodnosti pro zapsání do seznamu takových, kteří pravidelně dostávají podporu od lidu Páně.

Takoví museli svou vhodnost k obdržení této pomoci dokázat ve svém životě. U osob s normálním zdravím musejí být ty, které přicházejí v úvahu, v takovém věku, ve kterém už za obvyklých okolností nejsou v stavu pracovat, aby si získaly živobytí. Vdova dále musela být manželkou jednoho muže a někým, komu je vydáno čestné svědectví na základě jeho dobrých skutků, když vychovala děti, cizím prokazovala přívětivost, občerstvovala svaté, souženým prokazovala pomoc a skutečně následovala každý dobrý skutek.

Svaté Písmo zde velmi požehnaným způsobem ukazuje, kolik věcí, které jsou Bohu libé a lidu Páně pomocí, bohabojná žena může činit. Rovněž tak pozoruhodné, jako vyjmenované skutky, je však i to, co je vynecháno. Nic není řečeno o učení a kázání nebo o něčem jiném, co by ženy veřejně stavělo do popředí a stálo by v protikladu k pořádku Božího domu.

Verše 11 až 13: Mladší vdovy nemají být pojímány do seznamu. Starat se o ně stejným způsobem jako o skutečné vdovy by vedlo k tomu, že by zapoměly na Krista jako na svůj jediný předmět srdce, a namísto toho by měly jen přání znovu se vdát. Tím by se staly provinilými, protože by zavrhly svou první víru. Je tedy možné nejen opustit svou první lásku (Zj. 2,4), nýbrž také zavrhnout svou první víru, která na začátku našeho života víry měla za velký předmět Krista.

Ještě více, tyto mladší vdovy brát do seznamu by je povzbuzovalo k nečinnosti a znamenalo by to pro ně osidlo, neboť nečinnost by je svedla k tomu, aby jako „*klevetné a všetečné*“ chodily od domu k domu. Klevetný člověk šíří zprávy a řeči k neprospěchu pro druhé; všetečný se míchá do cizích záležitostí a směle vyslovuje své názory na věci, do kterých mu nic není. V žádném z těchto případů tu není myšlenka na pomoc potřebným nebo snaha napravovat převrácené, nýbrž jen hýčkáni těla v jeho zálibě pomlouvat.

Klevetné a všetečné, ať už dále říkají něco špatného nebo něco pravdivého, v každém případě „*mluví to, co se nesluší*“: Přísloví říká: „*Kdo obchází jako klevetník, odhaluje tajemství.*“ (Přísł. 20,19 – přel.), a dále: „*Kdokoli se do nich zaplétá, blázen jest.*“ (Přísł. 20,3)

Zákon říká: „*Nebudeš choditi jako utrhač v lidu svém.*“ (3. M. 19,16). Křesťanství nás varuje před „*chozením od domu k domu*“ jako „*klevetníci a všeteční*“.

Verš 14: Podle apoštolova úsudku se mají mladší ženy vdávat a nalézat svůj vlastní okruh činností v rodinném životě, ve výchově dětí a ve vedení domu. Ať jsou osloveny starší, vdovy nebo mladší ženy, všichni mají mít před očima, že tvoří část Božího domu; a v Božím domě není dovoleno nic, co by dávalo protivníkovi příležitost k hanění.

Verš 15: Nedbáním na tato naučení se už některé odvrátily za Satanem. Vážný význam své cesty snad ani nepochopily ani si neuvědomily; ale zjevně bezstarostnost a povrchnost vzhledem ke Kristu vede duši k tomu, že je od Satana ohlušena a odvrací se za svody Dábla.

Verš 16: Vdovám v rodinách věřících má být pomáháno od těchto rodin, aby shromáždění mohlo podporovat takové, které jsou skutečné vdovy.

Potřeby starších (17. až 21. verš)

Apoštol nyní přichází k tomu, aby nás poučil, jak vycházet vstříc potřebám těm, kteří oficiálně zaujímají postavení jako starší; a v jakém duchu se má jednat s žalobami, které proti nim jsou vzneseny.

Verše 17 a 18: Služba starších spočívala v tom, že dobře vedli Boží lid. Jejich odpovědností bylo dbát na to, aby veřejně a v domech zůstával zachovávan pořádek podle Boha. Staršímu jako takovému už náležela čest; ale ti, kteří dobře vykonávali svou službu, měli být považováni za hodné dvojnásobné cti. Zvláště to platilo pro takové, kteří vedle své starosti o svaté také ještě pracovali ve slovu a učení. Kromě toho nemělo být zapomínáno na jejich časné potřeby. Starý i Nový zákon jsou zde uvedeny jako mající stejnou autoritu coby Písmo, aby zdůraznily naši odpovědnost ohledně podpory pracovníků (5. M. 25,5; Luk. 10,7).

Verš 19: Starší jsou na základě své služby více než druzí vystaveni neporozumění nebo osočení. Protože se někdy musejí zabývat chybami druhých, může to vést k nevoli a dotčenosti. To se pak může projevit ve zlovolných žalobách. Někdy skutečně tu může být oprávněný důvod pro žalobu, avšak tehdy nemá být přijímána bez svědků.

Verše 20 a 21: Hříšníci, ať jsou to starší nebo ne, jejichž pochybení byla prokázána dostatečným počtem svědků, mají být káráni „*přede všemi*“, „*aby i jiní bázeň měli*“. Přesto má všechno při kárání být činně nejen „*přede všemi*“, nýbrž „*před Bohem*“, jehož dům jsme, a před Pánem Ježíšem Kristem, jenž je Syn nad Božím domem (Židům 3,6), a před vyvolenými anděly, kteří jsou služebníci těch, kdo tvoří dům. Tímto způsobem se bude kárání dít bez „*předsudku*“, který by vedl k odsouzení bez řádného zvážení celé věci, a bez stranickosti, která by zvýhodňovala jednoho před druhým.

Pečlivost a opatrnost při vyjadřování obecenství (22. verš)

Verš 22: V Písmu Svatém je vkládání rukou znamením obecenství a nikoli předávání autority, jak se to v křesťanstvu učí. Falešná velkodušnost může působit širokost srdce a vést k bezstarostnému rozšíření prokazování obecenství těm, kteří se dali zlou cestou. Tímto způsobem můžeme schvalovat zlo a mít podíl na cizích hříších. Musíme se udržovat čistými; to je výzva, která jasně dokazuje, že můžeme být poskvrnění svými spojeními.

Naučení ohledně tělesných potřeb (23. verš)

Verš 23: Potřeby slabého a trpícího těla nemají být zanedbávány. Timoteus měl kvůli svému žaludku a svým častým nevolnostem „*užívat trochu vína*“. Není mu zde dávana vina na jeho nemoci, ani zde není naznačeno, že její častý výskyt je důkazem chybějící víry. Také zde není vyzván, aby se snažil, aby na něho starší vložili ruce nebo dokonce aby se modlili za jeho uzdravení (Jak. 5,14). Je jen vyzván,

aby použil obvyklého léčebného prostředku. Nicméně je to „trochu vína“ a má být užito kvůli jeho slabému žaludku. V dobré radě apoštolově nespočívá tedy žádná omluva pro přehnané pití vína nebo pro pouhé užívání k uspokojení potřeby.

Varování před usuzováním podle vnějšího zdání (24. a 25. verš)

Verš 24: V posuzování našich spojení s druhými se musíme varovat toho, abychom nebyli oklamáni vnějším zdáním. Hříchy některých lidí jsou tak zřejmé, že ohledně jejich charakteru a odsouzení nevznikají žádné otázky. Jiní mohou být zlí stejnou mírou, avšak klamou příjemným dojmem své osoby. Přesto i za těmi půjdou jejich hříchy k soudu.

25. verš: To se týká i takových, v nichž působila milost. U některých je to zřetelné, že jejich dobré skutky jsou důkazem jejich skutečného charakteru. Jiní mohou být stejnou mírou předměty působení milosti, a přece mohou být jejich skutky méně známé. Svým časem vše přijde na světlo.

Když čteme naučení a varování apoštola, uděláme dobře, když budeme dbát slov: „*Kdo se domnívá, že stojí, hleď, abys nepadl.*“ (1. Kor. 10,12) Z napomenutí této kapitoly je zřejmé, že věřící může upadnout do stavu, ve kterém žije svému požitkářství (6. verš); může vést horší život než nevěřící, a tím zapírat víru (8. verš); může být rozpustilý vůči Kristu a tím zavrhnout svou první víru (11. a 12. verš); může chodit od domu k domu a klevetivě a všetečně se míchat do záležitostí druhých (13. verš) a může se odvrátit za Satanem (15. verš).

Nadto se při čtení těchto naučení učíme, jak takoví, kteří tvoří Boží dům, se mají snažit vést život, který je dobrý a Bohu příjemný (4. verš), před lidmi bez výtky (7. verš) a který nedává žádnou příčinu k utržení (14. verš).

Varování před pýchou těla a vyučování k pobožnosti

6. kapitola

Apoštol nás varoval před náboženským tělem, které odpadá od pravdy a volí život odříkání (4. kapitola), a před světským smýšlením, které vede k nestoudnosti a požitkářství (5. kapitola). V závěrečné kapitole jsme nyní varováni před pýchou těla, která touží po penězích a vztahuje se po pozemských výhodách. Aby čelil těmto druhům zla, apoštol opět trvá na praktické pobožnosti (verše 3.5.6.11).

V průběhu svých napomenutí nám apoštol představuje věřící otroky (1. a 2. verš), pyšné a nevědomé učitele křesťanstva (3 až 8. verš), zbloudilé lidi, kteří byli zlákáni bohatstvím tohoto světa (9. a 10. verš), člověka Božího (11. a 12. verš), Krista jako dokonalý příklad (13. až 16. verš), věřící, kteří jsou v tomto světě bohatí (17. až 19. verš), a takové, kteří se přiznávají k takzvané známosti (20. a 21. verš).

Věřící otroci (1. a 2. verš)

Verš 1: Kapitola začíná naučeními pro věřící otroky. Ti by se mohli pokoušet používat křesťanství jako prostředku ke zlepšení svého sociálního postavení. I když podstata otroctví je skutečně naprosto proti duchu křesťanství, není cílem Božího domu zlepšovat nebo opravovat svět, ani hledat výhody těch, kteří tvoří tento dům. Boží dům má udržovat slávu Božího jména a svědčit o pravdě a podepírat ji. Věřící otrok měl proto svému nevěřícímu pánovi prokazovat všechnu čest a v jeho chování nemělo být nic, co by mohlo uvést poskvrnu na jméno Toho, jenž přebývá v tomto domě, anebo co by mohlo zapírat pravdu, kterou tento dům má udržovat.

Verš 2: Apoštol zvláštním způsobem varuje věřícího otroka, který má věřícího pána. Skutečnost, že jeho pán je bratr v Pánu, by neměla

být použita k dávání stranou úcty, která náleží pánu od jeho služebníka. Každé opomenutí náležitě úcty by bylo pokusem otroka používat křesťanství k vylepšení svého sociální postavení, a tím k hledání vlastní pozemské výhody.

Ve shromáždění stojí otroci a páni na společné půdě – oba jsou si před Pánem rovni. Tam může skutečně otrok na základě svého duchovního stavu nebo na základě daru milosti zaujímat vyšší postavení než jeho pán. Kéž by se však věřící otroci měli na pozoru a nechali se ochránit před pokušením používat výsady shromáždění jako důvod pro nenáležitou důvěrnost v každodenních záležitostech vůči svým pánům. Místo aby ve svých povinnostech vůči věřícím pánům byli leniví, měli by jim tím spíše sloužit, protože jsou věrní a milovaní a mají podíl na křesťanských výsadách.

Nevědomí učitelé odhalení pravdou

(3. až 8. verš)

Verš 3: Je tedy jasné, že křesťanství není nějaký systém ke zlepšení nebo pozvednutí našeho sociálního postavení v tomto světě. Je pravda, že věřící na své cestě tímto světem má konat dobro a že přítomnost věřících, kteří jsou ve správném křesťanském stavu, má užitečné účinky. Nicméně není cílem Božího domu zlepšovat svět, nýbrž být svědectvím o Boží milosti, aby z tohoto světa mohli být lidé ještě zachráněni, neboť svět přes svou civilizaci a tak mnohá sociální vylepšení jde vstříc svému soudu.

Zřejmě byli v oněch časných dnech takoví, kteří učili něco jiného. Považovali křesťanství za pouhý prostředek ke zlepšení sociálních podmínek mužů a žen, a tím k utváření světa, aby byl lepší a přívětivější. Velmi pravděpodobně učili, že obrácený otrok, který přišel pod vládu Krista, se má považovat za osvobozeného od svého pozemského pána. Takový názor však stojí v rozporu ke „*zdravým řečem Pána našeho Ježíše Krista a tomu učení, které jest podle pobožnosti*“. Apoštol zde tedy opět uvádí pobožnost, tentokrát jako prostředek ochrany před zneužitím předností křesťanství. Pobožnost jde ruku

v ruce s Boží bází, důvěřuje v živého Boha, který je udržovatel všech lidí. Když takto budeme chodit, budeme ochráněni před snahou použít křesťanství prostě jako prostředku ke zlepšení svého postavení ve světě.

Verše 4 a 5: Když apoštol ukázal, že zbožnost je ochranou před zneužitím křesťanství, prohlašuje, že ten, kdo učí jinak, je veden pýchou těla. Pýcha, která důvěřuje sobě a snaží se udržovat vlastní důležitost, je naprostým opakem zbožnosti, která důvěřuje Bohu a hledá Jeho slávu.

Za touto pýchou stojí nevědomost o myšlenkách Pána, jak jsou předloženy v Jeho slovech. Nevědomost ohledně myšlenek Pána je způsobena tím, že lidské mysli je dovoleno zaměstnávat se nekonečnými otázkami vznášenými lidmi a hádkami o slova. Zcela lhostejní k mravní síle křesťanské víry, působící v duši a vedoucí k životu ve zbožnosti, se tito lidé dívají na křesťanství, jako kdyby bylo otázkou „otázek a hádek o slova“.

Takovéto rozepře, namísto posilování zbožnosti, dávají jen příležitost k tomu, aby se zjevovaly skutky těla. Pýcha, která skrze tyto otázky chce postavit do popředí sama sebe, nutně vede k „závistí“, neboť lidská pýcha nestrpí žádnou konkurenci. A tělo bude přirozeně bojovat proti těm, kterým závidí. Závist vede tedy k hádkám, a takové sočení mezi sebou povede k tomu, že jsou vyslovována „rouhání“ proti druhým. Známost takových do oběhu uvedených „rouhání“ vyvolá „zlá podezření“ a ustavičné sváry. To je zlá žeň, kterou přináší závist. Není větší příčiny pro zlo mezi svatými Božími, než trpění závesti v srdci. Moudrý Šalomoun říká: „*Ukrutná věc je hněv a prudká prchlivost, ale kdo ostojí před závistí?*“ (Přísloví 27,4)! Závist vedla k první vraždě na tomto světě; a závist vedla k největší vraždě na tomto světě. Pilát „*věděl, že jej ze závesti vydali*“ (Mat. 27,18).

Běda! Tato závist se může ukázat také mezi skutečným lidem Páně. Zde ji apoštol stopuje zpět k pýše srdce, které je zkažené a zbavené pravdy křesťanství. Hluboko ležící pohnutka u takových je pozemský zisk, proto se také domnívají, že „zisk“ je výsledkem pobožnosti.

Jinými slovy: kážou, že křesťanství je jen prostředkem ke zlepšení našeho stavu a vedlejším doplněním našich světských a pozemských výhod. To je skutečně, jak to víme z Jobova příběhu, našeptávání Satana. Job byl zbožný a bohabojný muž, ale Satan řekl: „*Zdaliž se Job darmo bojí Boha?*“ (Job 1,9) Toto ošklivé Satanovo podsouvání tedy znamenalo, že něco jako pobožnost vůbec neexistuje; a že když nějaký člověk vydá vyznání o zbožnosti, neznamená to, že se bojí Boha nebo že se o Něho stará, nýbrž prostě ví, že se to vyplatí a je to k jeho pozemské a světské výhodě. Satan řekl Bohu: „*Ale vztáhni nyní ruku svou a dotkni se všeho, což má, nebude-li zlořečiti v oči.*“ (Job 1,11) Pán dovolil, aby tato Ďáblova hrozná lež byla zcela zjevena. Satan smí vzít Jobovi všechno, co má, a ve výsledku je Satan ukázán jako lhář. Místo aby Job Bohu zlořečil, padl před Pánem, klaněl se a řekl: „*Hospodin dal, Hospodin též odjal. Buď požehnáno jméno Hospodinovo.*“ (Job 1,8–12.20.21)

Verše 6 až 8: Tato pravda, stejně jako zkušenost Božího lidu, dokazuje nejen, že pobožnost je ziskem, ale když je doprovázena upokojením se, které důvěřuje Bohu, je velkým ziskem. Na svět jsme nic nepřinesli a ať už jsme při průchodu světem nabyli jakéhokoliv majetku, je zřejmé, že nemůžeme nic odnést. Majíce pokrm a oděv – a otroci měli tyto věci – mějme na tom dost.

Pobloudilci, kteří byli zlákáni bohatstvím tohoto světa (9. a 10. verš)

Verše 9 a 10: V protikladu k pobožnému spokojení se stojí neustálá činnost těch, kteří chtějí zbohatnout. Apoštol později ukazuje, že blahobyť má své léčky; ale duše není bezpodmínečně ruinována vlastnictvím určitého blahobytu, nýbrž „*přáním zbohatnout*“. Bylo ukázáno, že výraz „*chtějí*“ zde obsahuje myšlenku úsilí. Je tu nebezpečí, že věřící, místo aby se spokojili tím, že si vydělají na živobytí, s rozhodností obrátí své srdce k tomu, aby zbohatli. Pro nás je lepší „*s rozhodností srdce setrvávat při Pánu*“ (Sk. 11,23).

Apoštol nás znovu varuje před zlými následky, které vycházejí z přání stát se bohatým. Všichni jsou pokoušeni, ale ten, kdo touží být bo-

hatým, upadne do pokušení a bude zapleten, jsa chycen do léčky nepřítele. Nadto přání zbohatnout otevírá cestu pro nerozumné a škodlivé žádosti, protože chce uspokojit marnivost a pýchu těla a povoluje sobectví a ctižádosti. To jsou věci, které noří lidi do zkázy. Nejsou to prostě peníze, nýbrž láska k penězům je kořenem všeho zlého. (Poznámka překladu Nového zákona od JND říká: „To neznamená, že tu není žádný jiný kořen, nýbrž že láska k penězům je charakterizována tím, že je kořenem všeho zlého.“ – pozn. př.) Jak vážné to je, že i věřící může být vtažen do těchto věcí, které přivádějí zkázu na lidi tohoto světa. Už ve dnech apoštolů byli někteří žádostivi bohatství a tím pobloudili od víry a pronikli se sami mnohými bolestmi.

Člověk Boží

(11. a 12. verš)

Verš 11: Jako protiklad k těm, kteří zbloudili od víry, nám apoštol nyní představuje znaky člověka Božího. V Novém zákoně se výraz „*člověk Boží*“ nalézá jen v Dopisech Timoteovi. Na tomto místě je výslovně použit na Timotea; ve 2. Timoteovi je použit na všechny, kteří ve zlých dobách chodí s věrnou poslušností vůči Božímu slovu (2. Tim. 3,17). Jsou věci, před kterými člověk Boží má „utíkat“, věci, o které se má „snažit“, a věci, za které má „bojovat“; něco má „uchopit“ a něco má „vyznávat“.

Člověk Boží bude utíkat před nerozumnými a škodlivými žádostmi, o nichž apoštol mluvil. Avšak nestačí, aby se vystříhal zla; musí se také snažit o dobré. Proto má člověk Boží následovat (snažit se o) „*spravedlnosti, pobožnosti, víry, lásky, vytrvání a tichosti ducha*“. Ať už se druzí chovají jakkoli, člověk Boží se bude snažit o to, aby šel cestou v souhlasu s našimi vzájemnými vztahy jako věřících – to je spravedlnost. Ale tato spravedlnost vůči druhým je vykonávána ve svaté bázni, ve které si jsme vědomi svého vztahu k Bohu a toho, co se vůči Němu náleží – to je pobožnost. Dále člověk Boží následuje víry, která má za předmět Krista, a „lásky“, která se ukazuje vůči spoluvěřícím, když snáší zlo a urážky v trpělivosti a v tichosti, namís-

to v netrpělivosti a hněvu.

Verš 12: Avšak nadto se člověk Boží nespokojí s tím, aby utíkal před zlem a snažil se o určité dobré mravní vlastnosti. Tyto věci mají vskutku velkou důležitost, avšak člověk Boží se nespokojí s utvářením krásného charakteru jednotlivce, zatímco by byl lhostejný k udržování pravdy křesťanství. Je si vědom, že velké pravdy křesťanství jsou vystaveny ustavičnému a ničivému odporu Satana, a neleká se boje víry.

Kromě toho člověk Boží v boji víry nezapomene na věčný život, který, ačkoli jej už vlastní, přece ve vši své plnosti ještě leží před ním. Má jej v přítomné radosti uchopit jako potravu pro svou naději.

Nakonec, jestliže člověk Boží utíká od zla, následuje dobrého, bojuje za víru a chápe se věčného života, chce být takovým, kdo ve svém životě činí dobré vyznání před druhými. Stává se živým svědectvím pravdy, kterou vyznává.

Dokonalý příklad (13. až 16. verš)

Verše 13 až 16: Aby nás povzbudil k zachovávání tohoto přikázání, apoštol nám připomíná, že žijeme před Tím, jenž vše udržuje při životě. Cožpak nemá moc Svůj lid udržet i přes těžké boje, kterými musíme procházet? Navíc, jsme-li voláni k věrnosti, nezapomínejme, že se nalézáme před očima Toho, který před námi byl v tomto boji. On tváří v tvář odporování ze strany hříšníků a závisti a pomluvám jednal v naprosté věrnosti vůči Bohu, když v trpělivosti a tichosti držel pravdu, a tím vysvědčil dobré vyznání.

Věrnost kromě toho dojde jednou své odměny. Proto musí být přikázání udržováno neposkrvněné a bez výtky až do zjevení našeho Pána Ježíše Krista. Sláva tohoto zjevení s sebou přinese odpověď na každou jakkoli nepatrnou věrnost z naší strany, jako bude zároveň vskutku slavnou odpovědí na dokonalou věrnost Krista. Až se tento Jeden, jenž byl lidmi pohrdán, urážen a ukřižován, zjeví ve slávě, bude to nejen plnou odpovědí na všechnu Jeho věrnost, nýbrž také

dokonalé představení všeho toho, co je Bůh. Celému světu bude pak ukázáno, co je už nyní zjeveno víře, že totiž v osobě Krista se Bůh zjeví jako ten jediný mocný, Král králů a Pán pánů. On je ten, jenž jediný v majestátu Svého Božství vlastní naprostou nesmrtelnost a přebývá v nepřístupitelném světě.

Ti, kteří tvoří Boží dům, mohou ve svém svědectví pro Boha selhat, člověk Boží může Boha představovat jen v nepatrné míře – ale v Kristu bude Bůh dokonale představen ke Svému věčnému oslavení!

Bohatí v tomto světě (17. až 19. verš)

Verše 17 až 19: Apoštol má nyní zvláštní napomenutí pro takové mezi věřícími, kteří jsou v tomto světě bohatí. Jsou totiž vystaveni dvěma nebezpečím: Bohatství předně vede své majitele ke sklonu zaujmout postoj pýchy, když si o sobě myslí, že jsou na základě svého bohatství lepší, než druzí; za druhé je to přirozený sklon důvěřovat v bohatství, které je při nejmenším nejisté.

Prostředkem ochrany před těmito léčkami je důvěřování v živého Boha, jenž nám vše dává bohatě k požitku. Ať už je člověk bohatý jakkoli, dostává a požívá to, co dává Bůh!

Důvěra v živého Boha, Dárce každého dobrého daru, činí bohatého schopným stát se rovněž dárce; avšak Bůh miluje radostného dárce, a proto je bohatý napomínán, aby byl štědrý a sdílel se. Když bude takovým způsobem jednat, nebude shromažďovat bohatství pro přítomnou dobu, ale vytvoří si poklad vzhledem k budoucím požehnáním. Člověk, jenž shromažďuje vzhledem k budoucnosti, uchvátí skutečný život – v protikladu k životu blahobytnému a požitkářskému, který je umožňován pozemským bohatstvím.

Údajní učenci (20. a 21. verš)

Verše 20 a 21: Na závěr je nám poukázáno na to, abychom ostříhali

to, „*co nám je svěřeno*“. Celá pravda křesťanství byla svěřena odpovědnosti svatých. Mají ji pevně držet proti každému odporu. Zde jsme varováni speciálně před odporem lidských teorií. Ty dokazují svou naprostou převrácenost tím, že Boha, Jeho stvoření a Jeho zjevení podrobují lidské představivosti, místo aby se poddali Bohu a Jeho Slovu. Povýšeně zaměstnání svými nevěřícími teoriemi, pobloudili od víry.

